

Θεραπευμέν καὶ **ξετιναγμέν**—εὐσωμος, εὐτραφής. Ἐξαφνα πιτάκη ἕνας λαγὼς θεραπευμένος. Θεραπευμένος ἄνδρας=μεγαλόσωμος. Ξετινάκη=ἐπάχυνεν, ἐμεγάλωσε.

Θειά (ἡ)=ἡ θεία καὶ ὑπ. θεῖσα. β') Ἡ προσφώνησις τοῦ νεωτέρου πρὸς τὸν πρεσβύτερον : ἦσαν στοῦ παζὰρ κάμπουσες θείες.

Θεός (ὁ)=ὁ Θεὸς ἔνθα τὸ ἄτονον ε φυλάττεται, β') ἐπιτατικὸν π. χ. θεό-τρελλος, θεόκουφος, θεοσκότεινα=λίαν τρελλὸς κλπ. καὶ ἐν γένει ἐπὶ παντός ὅ,τι ὑπερβαίνει τὸ ἀνθρώπινον μέτρον ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἀρετῆς ἢ τοῦ καλοῦ. Αὐτὸς εἶνε Θεός=ἐκτακτός δι' ἐκτάκτων προσόντων πεπρoικισμένος. Αὐτὴ εἶνε Θεά=ὄραιοτάτη.

Θέσι (ἡ)=θέσις. Εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ δωμάτια μίαν πιθαμὴν ὑπὸ τὴν ὄροφὴν ἐτοποθέτουσαν σανίδα τινὰ ὀριζοντίως ἐφ' ἧς ἔθετον ἰδίᾳ οἱ χωρικοὶ τὰ χάλκινα σκεύη πρὸς κόσμησιν ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ὡς βιβλία, δοχεῖα, ὀπωρικά κλπ.

Θέρμη καὶ **θιρμασιά**=ὁ πυρετός.

Θερμός (τὸ ε φυλάττεται) καὶ **Φηλόσταχη**=τὸ μετὰ στάκτης μεμιγμένον θερμὸν ὕδωρ, δι' οὗ καθαρίζουσι τὰς παροψίδας.

Θαφτικά (τὰ)=οἱ οἰκογενειακοὶ τάφοι. —Ποῦ ἔχτι τὰ θαφτικά σας;

Θανάϊς (ὁ)=ὁ Ἀθανάσιος καὶ **Θουδώρς**=ὁ Θεόδωρος.

Θέλου λέγεται καὶ φέλου, συνώνυμον ἔχει τὸ χαλεύου π. χ. τσαῖ μου θέλς γιόκσαν καίβε χαλεύς=Τὶ ἀγαπᾶτε κύριε;

Θηριὸ (τὸ)=θηρίου, β') ὡς ἐπιφ. θηρίου!=σκληρὸ καὶ αἰμοβόρο ἀνθρώπου, θηριὸ μονάχου=γενναῖος ὡς ὁ λέων, ἔγεινι θηρίου=ἐξηγησιώθη.

Θιρίζου=θερίζω, θέρους, θερισιάδες. 2) Μὴ θέρσι τὴν καρδιά=μοὶ ἐπροξένησε βαθεῖαν λύπην.

Θουλός=θολός, οὐχὶ καθαρός. 2) Τὰ πράματα θόλουσαν ἢ εἶνι θουλουμένα=οὐχὶ εὐχάριστα, προμηνύουν καταστροφὴν. Τοῦ νεροῦ ἔσου δὲν θουλώσ' δὲν καθαρίζ=ἵνα ἐπέληθη βελτίωσις εἰς τὴν κατάστασιν, πρέπει νὰ καταστήσουν εἰς τὸ ἔσχατον σημεῖον τῆς ἐξαχρειώσεως καὶ διαφθορᾶς. Ὁ μουλουχτός οὐ ἀνθρώπουτος μοιάζει θολὸ ποντάμ=ἐγερύπτει δηλ. ὄλεθρον.

Θωρῶ ἐκ τοῦ **θωρῶ** κατὰ συγκοπὴν τὸ ε=βλέπω.

Συλλογισμένον σὲ θωρῶ θέλου γὰ σὲ ρουτήσου,
ἂν εἶνι ἀπ' τοὺν ἔροτα γὰ σὶ παληγορήσου.

- Θουρειά** (ἦ) = θεωρεία, χρώμα. Ἔχει τὴν θουρειάτ, καθὶ ὥρα ἀλλάξ θουρειά, ἢ θουρειάτ ἦρι στοὺν τόπο της.
- Θυμητικὸ** = ἐνθυμητικόν, μνήμη. Μεγάλου θυμητικὸ ἢ δυνατὸ θυμητικὸ = ἐπὶ τοῦ ἔχοντος ἰσχυρὸν μνήμην.
- Θρέμμα** (τὸ) συνημμένον πάντοτε μὲ τὸ γέννημα πρὸς ἐκδήλωσιν τοῦ ἰθαγενοῦς στοιχείου.
- Θράψου** (τὸ) = ἐν ἐκ τῶν ἀκάρπων δένδρον ἐν Καβακλῆ, ἡμεῖς ὀνομάζομεν αὐτὸ τουρκιστὶ γκολγκέν.
- Θεωρία** (ἦ) = ἡ ἐξωτερικὴ ἀγαθὴ ὄψις. Αὐτὸς ἔχει θεωρία δηλ. εἶνε ἄνθρωπος μὲ καλὸν ἐξωτερικὸν καὶ μὲ μίαν λέξιν εἶνε **θεωρητικός**. θεωρία ἐπισκόπου καὶ καρδιά μιλωνά, καὶ ἀπ' ἔξω κούκλα καὶ ἀπὸ μέσα πανούκλα, φράσεις λεγόμεναι ὅταν τὸ ἐξωτερικὸν δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸ πρᾶγμα.
- Θουμᾶς** = ὁ Θουμᾶς, β') ὁ ἔχων τὴν ιδιότητα τοῦ ἐν λόγῳ ἀποστόλου: — Ἐγὼ εἶμι ἀπ' τοῦ Θουμᾶ τοῦ σοῦ — δηλ. δύσπιστος.
- Θύρα** (ἦ) = ἡ θύρα ἐν τοῖς χωρίοις, παρ' ἡμῖν πόρτα.
- Θυρίδα** (ἦ) = ἐν πάσῃ οἰκίᾳ πλησίον εἰς τὸν τοῖχον ὑπάρχει στενὸν καὶ ἐπιμήκες ἄνοιγμα, ἔχων τρεῖς συνήθως θέσεις. Τοῦτο καλεῖται θυρίδα. Ἐνταῦθα θέτουσι προχείρως μικρὰ ἀντικείμενα π. χ. ποτήρια, ἐργόχειρα κλπ. ἡ θυρίδα πρὸς διάφευσιν τοῦ ὀνόματός της δὲν ἔχει θύραν καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει ἀπὸ τὸ ντουλάπι, ὅπερ εἶνε καὶ πλατύτερον καὶ βαθύτερον.
- Θρουνίζουμι** = θρουνίζομαι, κάθημαι ἐπὶ θρόνου. Κύτταξι ποῦ πῆγι κὶ θρουνίσκι = ἐκάθισε δηλ. ἐπὶ θέσεως μὴ ἀνηκούσης.
- Θυμιάμα** (ἦ) = τὸ θυμιάμα. Δὲν δὶν στοὺν διάβουλου θυμιάμα, φρ. λεγόμενη ἐπὶ τῶν ἄκρως φυλαγγύρων.
- Θυμιατὸ** (τὸ) = θυμιατήριον. β') Τὶ ἔχ καὶ τὶ δὲν ἔχ ὁ θυμιατὸς θὰ τοῦ δεῖξ = ὁ θάνατος.
- Θημονιά** (ἦ) = ὁ σωρὸς τῶν σταχύων.

I

Ἰδρους καὶ **γίδρους**—ὁ ἰδρῶς καὶ γιδρόνου—ιδρώνω. Γιὰ νὰ μάτη καλά, πρέπ νὰ ἰδρῶς ὁ πσιηνός.

Ἰδρουτήρια—τὰ ἰδρωᾶ ἐξανθήματα.

Ἰληά (ἦ)—α') ἡ ἐλαία τὸ δένδρον. β') ὁ καρπός, γ') σημεῖον τοῦ σώματος ἔχων σχῆμα καὶ χροῶμα ἐλαίας. Παροιμ. Τὸν ἔδωσα τῆς Ἰληᾶς τοῦ μέσα κὶ τ' αὐγού τοῦ ὄξω—τίποτε.

Ἰγκα—ἐγενόμην, ἀόρ. τοῦ γίνουμι.

Ἰδγίους—ὁ ἴδιος, ἴδγίους κ' ἀπαράλλακτους.

Ἰσκίους (ὀ)—ἡ σκιά, τὸν ἔπασε ἰσκίους, β') ἡ χάρη τὸ ἐπαφρόδιτον (ἴδ. λ. ἁέρα): αὐτὸς δὲν ἔχ ἰσκίου ἢ εἶνι ἀίσκιοντι—ἀχαρίς, γ') ἔχ βαρὸν ἰσκίου—ἀνθρωπος βαρὺς, ἐπιβλητικός, δύσχαλος.

Ἰλιρι—ἐλαρά, ἡ ἀσθένεια κατ' εὐφημισμὸν.

Ἰσιους—εὐθύς, τοῦναντίον, στραβός, β') ἴσιος ἄνθρωπος—ὁ ἀγαπῶν τὴν εὐθύτητα, τὴν ἰσιάδα. Τὴν ἰσιάδα νὰ σε πο—τὴν ἀλήθεια.

Ἰσιάζω—κάνω τι ἴσιο, διευθετῶ, τακτοποιῶ.

K

Καῖβες (ὀ)—ὁ καφὲς καὶ β') τὸ καφενεῖον, ὅπερ ὁμῶς λέγεται καὶ καῖβενές καὶ καῖβετζῆς καὶ βοαδύτερον καφειτζῆς ὁ καταστηματοῦρχος. Εἰς τὸν εἰσερχόμενον ἀελάτην ὁ ὑπάλληλος λέγει: τσιάι μου θέλς, καῖβέ μου χαλεύ.

Καββαδάτο (τῶ)—λέγεται τὸ φὸν τοῦ Πάσχα, ὅταν δι' ὀξέως ἐργαλείου σχηματίζωσιν ἐπὶ τοῦ φλιού διάφορα σχήματα (Σουφλίον).

Κακὸς πλὴν τῆς γνωστῆς σημασίας ἔχει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ἱκανός, γενναῖος ἐν Καβαλῇ π. χ. κακὸς ἄνδρας—γενναῖος, ἱκανός.

Κάκου ἐν Σουφλίῳ—ἡ γραῖα, β') ἡ κυρία, ἡ λέξις φαίνεται Σλαβική, γ') τοῦ κάκου ἐπίρρ.—εἰς μάτην. Τοῦ κάκου πῆγες κλπ.—εἰς μάτην.

Καρακάξα (ἦ)—ἡ κορώνη, β') ἡ φλύαρος γυνή.

Καλαμποῦκι—ἀραβόσιτος, λέγεται παρ' ἡμῖν μισίρι, ἴδ. λ. βλαχόστιαρου.

Κάλτσα (ἦ)—τὸ βαμβακερὸν περιπόδιον, ἐνῶ τὸ μάλλινον λέγεται τσιουράπ. β') εἶνι τοῦ διαβόλου κάλτσά—ἄνθρωπος τετραπέρατος.

- Κάκια** (ἡ) = ἡ δυσαρέσκια καὶ **κακίονου** = δυσαρεστοῦμαι.
- Καμάρα** (ἡ) = ἀψίς. Τοῦ γεφυροῦ ἔχ πέντε καμάρις.
- Κάμαρα** (ἡ) = δωμάτιον, λέξις εὐπροπεστέρα ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ, ἀντὶ τοῦ συνήθους *odas*.
- Καμαρόνω** = σοβαρεύομαι. Ἡ νόφ καμαρών, τὸν καμαρὸν τὸν γότις = ἐναβρύνεται βλέπουσα τὸν υἱὸν τῆς.
- Κάμμουσαν τὰ μάτια μ'** = ἐκάμμωσαν, ἤρχισαν νὰ κλείουν ἀπὸ ὕπνου, ἐν τοῖς χωρίοις ἢ φράσις, παρ' ἡμῖν : σφάλσαν τὰ μάτια μ'.
- Καμόνουμι** = προστοιῶμαι.
- Καμώματα** (τά) = προσποιήσεις. β') Ἀταξίαι καὶ βιασπραγίαι. Τὶ καμώματ' εἶνε τούτα.
- Καλιβόνω καὶ καλιγόνω** = πεταλόνω, β') Ἀπατώ. Τοὺν καλίβουσα = τὸν ἠπάτησα, συνών. τὸν πέρασα κιοιλάφ.
- Καλάθ** (τὸ) = α') κιάλαθος, β') εἶναι ἓνα καλάθ δηλ. χωρὶς μυελό, αὐτὸς ἐπλιξί τοῦ καλάθιτ = ἐξησφάλισε καλῶς τὰ συμφέροντά του.
- Κανέλλα** = τὸ κινάμωμον, β') ἡ βροσση τῶν βασιλείων, λέγεται δὲ καὶ κάνουλλα.
- Καταβάζω** = καταβιβάζω. Κατέβγη τοῦ γάλα μ' = ἤρχισε νὰ ἔρχηται, κατέβκαν τὰ νερά = ἡ πλημμυρα ἔπαυσε. κατέβκαν τὰ κατσίκια = ἔπαυσεν ὁ θυμὸς.
- Κατσιβελος** = ὁ ἀθίγγανος καὶ θηλ. κατσιβέλα, β') φιλάργυρος.
- Κατσιβελειά** (ἡ) = ἡ φιλαργυρία, πληθ. κατσιβέλ, κατσιβιλαργειὸ = πληθὸς ἀθιγγάνων.
- Καταχωριάζου** = ἡ ἡρεμία εἰς ἣν διατελῶ μετὰ τὴν τιμωρίαν.
- Κατσιπουδιάζου** = ἀδιαθετῶ. Τὸ παιδί κατσιπόδκι = ἔχασε τὴν προτέραν τοῦ εὐθυμίαν καὶ εὐρίσκεται εἰς νοσηρὰν κατάστασιν.
- Κάστρον** = τὸ φρούριον, β') τὸ ἄστν, ἡ πόλις, καστρινὸς = ὁ ἀστός.
- Κάντιους** (ὁ) = κρυσταλλωμένη ζάχαρη.
- Κουντιστέκομαι** = διακόπτω συχνὰ τὴν πορείαν καὶ στέκω.
- Καλουπίχειρος** (ὁ) = ἐνκατάστατος, εὐνύποληπτος.

Καραβάνα (ἡ) = τὸ γνωστὸν χάλκινον σκεῦος τοῦ μαγειρείου ἐν ᾧ τίθηται φαγητὸν διὰ πολλοὺς ἀνθρώπους, στρατιώτας λ. χ. β') τὰ πλατέα βρακία ὡς τὰ τῶν νησιωτῶν, γ') ἀνάξιος λόγου ἢ προσοχῆς π. χ. Αὐτὰ εἶναι λόγια τῆς καραβάνας = ἀνάξια πίστεως.

Καλαμίδια (τὰ) = τρεῖς κάλαμοι χρησιμεύοντες διὰ τὴν ἐξύφανσιν τοῦ πανίου.

Καλαμάδραχτους (ὁ) = ἡ ἄτρακτος, ἐν ᾗ θέτοντες τὰ μεγάλα πινία περιτυλίσσομεν εἰς αὐτὰ ἀνὰ ἓν πάσμα τοῦ μέλλοντος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς στήμων νήματος.

Καλούτσικους = θωπευτικῶς ἀρετὰ καλῶς, β') ὥραιος.

Καλῶ = προσκαλῶ εἰς τὴν φρ. εἶναι καλεσμένος. Μένα δὲν με κάλεσαν στὴν χαρά.

Κάλλια = κάλλιον. Κάλλια πέντε καὶ στὸ χέρι παρά δέκα καὶ καρτέρει.

Καρδιοχτύπ (τὸ) = οἱ βίαιοι παλμοὶ προερχόμενοι ἐκ σφοδρᾶς συγκινήσεως.

Καρέκλια (ἡ) = καθέκλια, τὸ σκαμνίον ὅταν ἔχη ἐρεσίνωτον.

Κραίνου = ὀμιλῶ.

Καυκί (τὸ) = μικρὸν ποτήριον, τὸ μεγαλύτερον λέγεται κούπα ἢ μπιλιούρ καὶ ὅταν εἶνε χαλκοῦν ἢ ἐκ λευκοσίδηρου μαστραπᾶς. Ἡ κούπα εἶνε ἐκ πορσελάνης, τὸ μπιλιούρ ἐξ ὕλου.

Κατὰ λαχῶ = φρ. κατὰ σύμπτωσιν, κατὰ τύχην.

Καρκάτσα (ἡ) = διφθέρα.

Καρμερῶ = καρτερῶ, περιμένω, ἀναμένω. Καρτέρω = ἡ ἐνέδρα.

Καράβ (τὸ) = πλοῖον, β') χαμένου καράβ καὶ χαμένου ρούχου καὶ χαμένου κουρμι συνώνυμα = ἀνόητε.

Καμαιτηρῆ (ἡ) = ἐργάσιμη ἡμέρα, εἰς τὰ χωρία = καθημερνή.

Καραβίδα = εἶδος μικροῦ ποταμίου ἀστακοῦ, κάμμαρος.

Καλουπιάνω = περιποιῶμαι τινα, προσπαθῶ ἵνα ἐξευμενίσω αὐτὸν ἐὰν τὸν εἶχον δυσαρεστήσει, ἢ νὰ προσεταιρισθῶ.

Καύκαλου (τὸ) = ὄστρακον τῆς χελώνης καὶ τῶν λοιπῶν ὄστρακοδέρμων β') νοῦς, μυελόν. Πετεινοκαύκαλος = χωρὶς νοῦν, ἡλίθιος.

Καντήλα (ἡ) = ἡ κανδήλα, β') φρ. Ἀγάλια τὴν καντήλα, ὑβριστικῶς ἐπὶ τῶν τυφλῶν.

Καρπούζ (τὸ)=ὁ ὑδροπέπων, καὶ καρβὸν=ὁ πέπων.

Καναπές=νέα λέξις, ἡμεῖς λέγομεν σεδιρ τουρκιστί.

Καινούργιους=καινός, νέος. Καινούργιου κόσμινου, ποῦ νὰ σὶ κοιμάσου ;
φρ. ἐπὶ τῶν προφυλασσόντων τὰ ἐνδύματα αὐτῶν ὅταν εἶνε νέα.

Κασέρ καὶ κασκαβάλ=εἶδος κεφαλοτύρου.

Κάσσα=τὸ χρηματοκιβώτιον, β') ὁ ταμίης, αὐτὸς εἶναι ἡ κάσσα.

Κασσόν=νέα λέξις, φέρετρον, νεκροκράββατον, ἡμεῖς λέγομεν κριββάτ.

Κανάτ (τὸ)=λ. τ. πτερό, β') τὸ παραθυρόφυλλον, ὅπερ σήμερον λέγεται παντζουρι, γ') πῆλινον δοχεῖον ἐν τοῖς παραλίοις τῆς Θράκης.

Κάμνου (κάμς, κάμ, κάμουμι, κάμι, κάμνου. Παρατ. Ἐκαμνισκα, ἔκαμνισκας, ἔκαμνισκι, ἔκαμνισκαμι, ἔκαμνισκί, ἔκαμνισκαν'=ποιῶ. Θέ τὰ κάμνου ἀπὸ πάνουμι καὶ θὰ λερωθῶ=θὰ χεσθῶ.

Καμόνουμι=προσποιοῦμαι, φρ. Νὰ σὶ καμουθῆ καὶ νὰ σκαίς=ἐπὶ τῶν θελόντων νὰ δικαιολογήσῃσι πασάειψιν καθήκοντος, διότι δηθεν ἔκαμον κάτι.

Κασαβέτ (τὸ λ. τ.=μοὶ εἶνε ἀδιάφορον, δὲν μὲ μέλει τίποτε.

Καθῆκ (τὸ) καὶ ἀγγεῖο ἰδ. λέξ. β') Τὶ καθῆκ ποῦ εἶσι=πρόστυχος, ἐλαεινός.

Καρίστο (τὸ)=ἡ σέλλα τοῦ ἀλόγου, ξικαρίστρουτους=αὐθάδης καὶ ἐλαεινός μὴ γνωσκῶν μήτε τι λέγει, μήτε τι πράττει.

Κανακάρης (ὁ) καὶ θηλ. κανακαριά=μοναχογιός, μονογενής. Μᾶς κάμνει κανακαριές=φέρεται ὅπως τὰ πολὺ χαϊδευμένα κανακαρικά,

Κακουψύχ (τὸ)=ἡ ἐγκυμοσύνη, ὅταν ἐκδηλοῦται δι' ἐμέτου ἢ ἄλλον διαταράξιν καὶ ῥῆμα κακουψυχῶ=ἔχω κακουψύχ.

Κηρουψάλιδου (τὸ)=ἡ ψάλις δι' ἧς ἔκοπτον τὴν θροαλίδα τοῦ ἀλμματοκηρίου, ὑπῆρχε μάλιστα καὶ φρ. Βγάλ' τῆς πεθεράς τὰ μάτια=κόψε τὴν θροαλίδα, διὰ νὰ φέγγη καλλίτερα. λέγεται καὶ φνιγλᾶς.

Κόρα (ἡ)=ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ὄρθου, ἡ ξηρά, β') τὸ ἐπούλωμα τῆς πληγῆς.

Κόρξα (ἡ)=ὁ κοριός.

Κοιλιά (ἡ)=ἡ κοιλία, τὸ μεγεθυτικὸν κοιλαράς=κοίλων.

(ἀκολουθεῖ)